

HET ZEEVAARTKUNDIG ONDERWIJS IN BELGIE.

Door de Commandant LOZE,
Toezichter over het visscherijonderwijs,
Bestuurder der Zeevaartschool van Oostende.

Opleiding van schipper ter visscherij en van machinist voor motoren
met inwendige verbranding.

Het zeevaartkundig onderwijs in België, gelast met de opleiding der onderscheidene elementen welke den staf vormen der visschersvaartuigen 't is te zeggen: den schipper, den stuurman en de motoristen, is toevertrouwd aan 9 volgende visscherijscholen :

Te Oostende : De « Vrije Visschersschool » en de « Stedelijke Visschersschool », en tevens de Zeevaartschool van den Staat, ingericht door Koninklijk Besluit van 16 November 1929. In deze scholen bestaan dag en avond leergangen.

De 6 andere scholen zijn ingericht : A) Voor het Oostelijk gedeelte der kust : te Heijst, Zeebrugge en Blankenberge, en B) voor het Westelijk gedeelte : te Nieuwpoort en te De Panne. Er bestaat insgelijks een school te Bouchaute (klein haven gelegen op de Schelde, niet ver van het Sas van Gent).

Deze scholen ontvangen toelagen van de gemeente, de provincie en van den Staat. Een tiende school, het Koninklijk Werk « Ibis », Vereeniging zonder winstgevend doel, bereidt de kandidaten tot het bekomen van het diploma van leerling-schipper ter visscherij.

Het programma dezer verschillende scholen is voorzien bij het Koninklijk Besluit van 16 November 1929. Volgens lokale behoefte strekt dit onderwijs zich uit over 2 tot 3 jaar.

Voornoemde scholen staan onder het toezicht van provinciale en Staats Opzichters die er meermalen 's jaars een bezoek afleggen. Verslagen worden hierover opgemaakt en alle semesters aan het Midden Beheer van Zeewezen van Brussel opgezonden.

De opleiding van schipper ter visscherij loopt over een tijdstip van 8 jaar, hetwelke als volgt kan ingedeeld worden :

Van af den ouderdom van 12 jaar en dit tot 14 of 15 jaar,

volgt de kandidaat de leergangen aan een visscherijschool. Na dit onderricht onderwerpt hij zich aan het examen van leerling-schipper. Dan wordt hij ingescheept, en op achttien jarigen ouderdom, wanneer hij dus ruim 3 jaar vaart telt en drager is van voormeld diploma, mag hij het ambt van stuurman, 't is te zeggen, hoofd der wacht, vervullen.

Als hij 21 jaar oud is, dus wanneer hij 6 jaar vaart telt, periode voorzien door het koninklijk besluit, bereidt hij zijn examen voor van schipper ter visscherij 2de klasse. Voor kandidaten welke verlangen het bewijs af te leggen dat zij over meer uitgebreide kennissen van zeevaartkunde beschikken, is een opzettelijk brevet van schipper ter visscherij eerste klasse ingericht geworden. Dit brevet kan enkel verkregen worden, als men drager is van het brevet van schipper ter visscherij tweede klasse en ten minste 12 maanden later als men voornoemd brevet bekomen heeft.

Het brevet van schipper ter visscherij eerste klasse is voor het oogenblik niet verplichtend. Het zal echter in voege gebracht worden in 1940, uitsluitend voor de visschersvaartuigen welke zekere grenzen overschrijden.

De leergangen welke in de vischerijscholen onderwezen worden zijn de volgende :

de wiskunde (rekenen en aanvankelijke meetkunde) - de instrumenten - wereldbeschrijving - zeevaartkunde - zeetechniek - weerkunde en oceanographie. Verder onderwijst men de zeevaartwetten, de gezondheidsleer, de stoommachine en de motoren met inwendige verbranding en als talen : het Nederlandsch, het Fransch en het Engelsch. De Engelsche leergang is praktisch opgevat en bedoelt uitsluitend de verklaring der termen en verkortingen welke vooral op de zeekaart en den nautical almanach voor de visschers voorkomen.

Het onderwijs der machines bestaat hoofdzakelijk uit den motor. Steeds meer en meer verdringt de motor de stoommachine, het onderwijs ervan neemt dus in belang met deze uitbreiding toe en wordt meer en meer omstandiger onderwezen.

De brevetten afgeleverd door een bijzonder jury zijn :

- a) Het diploma van leerling-schipper ter visscherij;
- b) Het brevet van schipper ter visscherij tweede klasse;
- c) Het brevet van schipper ter visscherij eerste klasse;
- d) De vergunning A of B volgens de tonnemaat van het

schip. Deze vergunningen worden enkel toegekend aan visschers welke niet geschikt zijn theoretische studien te doen, en die echter verscheidene jaren varen en groote ondervinding hebben.

De examens grijpen plaats in de eerste helft der maanden Februari en Juli.

Sinds 1930 werden er 132 diploma's van leerling-schipper, 187 brevetten van schipper ter visscherij tweede klasse, 2 brevetten van schipper ter visscherij eerste klasse en 125 vergunningen A en B afgeleverd.

De opleiding van machinisten en motoristen was meer ingewikkeld. De oorzaak hiervan was de snelle evolutie welke in een tijdstip van ongeveer drie jaren al de zeilschepen omvoerde in motorschepen.

Bij aanvang was het uiterst moeilijk goed geschoolde motoristen te vinden. Om dit te keer te gaan, richtte het Beheer van Zeewezen bijzondere leergangen in, die gegeven werden in de Zeevaartschool van den Staat te Oostende. Deze leergangen vonden een ongemeenen bijval zoodanig dat er sinds 1931 tot op dit oogenblik 277 brevetten voor motoristen van meer dan 100 P. K. en 388 vergunningen voor motoren van minder dan 101 P. K. afgeleverd werden.

Voormelde leergang duurt 3 maanden en bevat :

Werktuigkunde - natuurkunde - technologie - beschrijving, werking en leiding der motoren - electriciteit en teekenen.

Examens worden afgenomen op het einde van iederen trimester.

Het peil van het onderricht, voorzien bij koninklijk besluit van 16 November 1929, is hetzelfde, en wellicht meer uitgebreid dan dit welke voorzien is bij de naburige landen.

Een deel echter zou nog kunnen verbeterd worden, ik bedoel het praktisch gedeelte. Men zou moeten overgaan tot het bouwen van een opleidingschip voor de visscherij, en al de kandidaten die het diploma van leerling-schipper ter visscherij willen bekomen zouden er een zeker tijdperk moeten op doorbrengen om er onder het waakzaam en welwillend oog van bekwame leeraars de vereischte kennis op te doen, zoo noodig voor de stiel van den visscher als voor den zeeman in 't algemeen.